

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

**Αρχαία Ελληνική Γραμματεία
Γ΄ Γυμνασίου**

Θεματική ενότητα:

Ανθολόγιο Φιλοσοφικών Κειμένων

Κεφ. 3: Σωκράτης και Πλάτων,

Ενότητα 3^η: Η εκπαίδευση στην «Πολιτεία» του Πλάτωνα

Τίτλος:

«Περιπλανήσεις στον κόσμο της σοφίας»

Συγγραφή: ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΜΑΡΙΑ

Εφαρμογή: ΜΑΡΙΚΑ ΔΟΥΖΙΝΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας,

Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Περιπλανήσεις στον κόσμο της σοφίας

Εφαρμογή σεναρίου

Μαρίκα Δουζίνα

Δημιουργός

Μαρία Παναγιώτου

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία

Τάξη

Γ΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

28/11/2014- 5/12/2104

Σχολική μονάδα

Α΄ Αρσάκειο Γυμνάσιο Ψυχικού

Διδακτική / θεματική ενότητα

Ανθολόγιο Φιλοσοφικών Κειμένων - Κεφάλαιο 3^ο: Σωκράτης και Πλάτων. - Ενότητα 3^η: Η εκπαίδευση στην «Πολιτεία» του Πλάτωνα.

Διαθεματικό

Όχι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

-

Χρονική διάρκεια

5 διδακτικές ώρες

Χώρος

Ι. Φυσικός χώρος:

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εντός σχολείου: εργαστήριο πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος: ιστολόγιο τάξης, διαδίκτυο.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Ως απαραίτητες προϋποθέσεις θεωρούνται η εξοικείωση τόσο του διδάσκοντος όσο και των μαθητών/ μαθητριών με ανοιχτά διερευνητικά ψηφιακά περιβάλλοντα, όπως η Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας και η Ψηφιακή Βιβλιοθήκη του Περσέα, με τη χρήση ιστολογίων, αλλά και με λογισμικά συγγραφής και παρουσίασης για τη δημιουργία πολυτροπικών κειμένων.

Εξίσου σημαντική κρίνεται η θεωρητική κατάρτιση του εκπαιδευτικού στις βασικές αρχές της *Μάθησης μέσω Σχεδιασμού* και η εξοικείωσή του με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο εργασίας, ώστε να προωθείται η συζήτηση μεταξύ των μαθητικών ομάδων με τη διακριτική παρέμβασή του για παροχή διευκρινίσεων, ενθάρρυνσης και επιβράβευσης κάθε προσπάθειας. Αν προϋπάρχει ιστολόγιο της τάξης, θα διευκολύνει την εφαρμογή, ενώ στην αντίθετη περίπτωση θα πρέπει να προβλεφθούν επιπλέον διδακτικές ώρες για τη δημιουργία του.

Όσον αφορά την υλικοτεχνική υποδομή της σχολικής μονάδας είναι αναγκαία η εξασφάλιση ενός ηλεκτρονικού υπολογιστή για κάθε ομάδα μαθητών με σύνδεση στο διαδίκτυο και ένας βιντεοπροβολέας.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται -

Μαρία Παναγιώτου: «Περιπλανήσεις στον κόσμο της σοφίας», Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία, Ανθολόγιο Φιλοσοφικών Κειμένων, Γ΄ Γυμνασίου, 2014.

Το σενάριο αντλεί

-

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Με βασικό άξονα το απόσπασμα από την «Πολιτεία» του Πλάτωνα στο οποίο ασκείται δριμυία κριτική σε βάρος των ποιητών, γιατί στους μύθους τους παρουσιάζουν τους θεούς με ανθρώπινες αδυναμίες, πάθη και ελαττώματα, παραπλανώντας κυρίως τους νέους, οι μαθητές προβαίνουν σε μια διαχρονική και διεπιστημονική ανασκόπηση των μύθων περί των θεών, της αρχής του κόσμου και των όντων. Μέσω ιστοεξερευνήσεων και δραστηριοτήτων που ευνοούν τη φαντασία και την πρωτοβουλία διαπιστώνουν ότι αυτοί αποτέλεσαν αντικείμενο οξείας κριτικής και αμφισβήτησης εξαιτίας της γέννησης της φιλοσοφίας και της επιστήμης, αλλά και των φυσικών θεωριών των προσωκρατικών φιλοσόφων, οι οποίες σε συνδυασμό με άλλες κοινωνικο-οικονομικές παραμέτρους οδήγησαν στη μετάβαση από το παλαιό θρησκευτικό σύστημα στις αξιώσεις του Λόγου για την αλήθεια κατά την κλασική περίοδο.

Παράλληλα, συνεξετάζοντας την ελληνική μυθολογία με τις μυθολογίες των άλλων λαών κατανοούν ότι, παρά τις επιφανειακές τους διαφορές, ενσαρκώνουν με διαφορετικά παραδοσιακά «ενδύματα» τα ίδια σύμβολα και ενώνουν την ανθρώπινη διάνοια με την αποκάλυψη του μυστηρίου και τη βίωση της Αλήθειας από τον πρωτόγονο άνθρωπο, ενώ ταυτόχρονα συνδέονται με τη σύγχρονη επιστήμη της Μυθολογίας και της Ψυχολογίας που αποπειράονται να ερμηνεύσουν το μύθο μέσα από διαφορετικές οπτικές γωνίες. Έτσι, οι μαθητές συνειδητοποιούν ότι ο μύθος αποτελεί ένα τεράστιο θέμα έρευνας το οποίο επιδέχεται πολλές ερμηνείες σε πολλά επίπεδα, από την ψυχαγωγία και τη διδακτική του φύση ή και την προσέγγιση της ιστορικής αλήθειας ως την εναρμόνιση του ανθρώπου με τον εαυτό του και τη συνειδησιακή του εξέλιξη.

Από την άλλη πλευρά, αξιοποιώντας τις δυνατότητες που προσφέρουν οι ΤΠΕ εμβαθύνουν στη μελέτη των συστατικών στοιχείων και των σταδίων δημιουργίας της καθαρής ποίησης. Προβληματίζονται για την αξία κάθε πνευματικού έργου και

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

διαμορφώνουν προσωπική άποψη τόσο για την προσωπικότητα του Αθηναίου φιλόσοφου - ο οποίος κατηγορήθηκε ως εμπνευστής του φασισμού από τον Richard Crossman, τον Arnold Toynbee, τον Karl Popper κ.ά. - όσο και για την ανάγκη αυτονομίας της τέχνης, την οποία καταλύουν τα απολυταρχικά καθεστώτα. Συγχρόνως, όμως, συνειδητοποιούν ότι είναι απαραίτητη η κριτική του έργου τέχνης και η οριοθέτηση της ελευθερίας του καλλιτέχνη, ώστε να μην γίνεται κατάχρηση της υπερβολικής ελευθερίας και θίγονται πρόσωπα, συνειδήσεις, ιδανικά και αξίες.

Τελικός στόχος είναι η δημιουργία ενός νέου ψηφιακού μύθου με τη συνεργασία όλων των μαθητών στη Γ΄ Φάση ή η δημιουργία μιας ψηφιακής αφίσας με το εργαλείο Glogster.edu ή ακόμα και η δραματοποίηση ενός μύθου της επιλογής τους, ανάλογα με τις ιδιαίτερες κλίσεις και τα ενδιαφέροντά τους. Η εργασία τους θα αναρτηθεί στο ιστολόγιο της τάξης ή του σχολείου και θα αποτελεί ένα νέο ψηφιακό πόρο για τους χρήστες του διαδικτύου.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η αμφισβήτηση της πνευματικής δημιουργίας του αρχαϊκού κόσμου, η οποία πραγματοποιήθηκε μέσα σε συγκεκριμένα κοινωνικά και πολιτικά πλαίσια, από τους μεταγενέστερους φιλοσόφους και επιστήμονες που επιζητούν την απομυθοποίηση της Αλήθειας για τη δημιουργία των όντων και του κόσμου, μπορεί να αποτελέσει αφετηρία για να οδηγηθούν σταδιακά οι μαθητές σε έναν πιο προσωπικό διάλογο με την ιδεολογία και τα αιτήματα αυτών των δύο διαδοχικών εποχών και να διαμορφώσουν προσωπική άποψη τόσο για τον ανεκτίμητο θησαυρό σοφίας που μας κληροδότησε η πρωτόγονη διάνοια όσο και για την επιτακτική ανάγκη του περάσματος στην ορθολογική ερμηνεία του κόσμου.

Η επιλεκτική ανάγνωση διαδικτυακών πηγών και η αξιοποίηση οπτικοακουστικού υλικού διεγείρουν το ενδιαφέρον και την προσοχή των μαθητών, ενώ η εμβάθυνσή τους στη μελέτη της παγκόσμιας μυθολογίας και της καλλιτεχνικής

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

δημιουργίας ευνοεί την καλλιέργεια της κριτικής τους σκέψης και τη διαμόρφωση αισθητικών κριτηρίων. Έτσι, παρέχεται στους μαθητές η ευκαιρία να μετέχουν σε μια πολλαπλή διανοητική και αισθητική εμπειρία.

Αυτή η μεθοδική διαχρονική προσέγγιση της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς στοχεύει στον κριτικό αναστοχασμό των μαθητών πάνω στα στοιχεία που μας κληροδοτήθηκαν και τους διευκολύνει να συνδέσουν το παρελθόν με το παρόν, καθώς εξετάζουν θέματα που απασχολούν τον άνθρωπο διαχρονικά, όπως η προσπάθεια αυτοσυντήρησης του εκάστοτε κοινωνικο-πολιτικού συστήματος μέσω της δημιουργίας «μύθων», ώστε να κατευθύνει το συλλογικό τρόπο του «σκέπτεσθαι» και να μεταβιβάζει στις νεότερες γενιές αντιλήψεις και νόρμες.

Η διαθεματική προσέγγιση του γνωστικού αντικείμενου θεωρείται αυτονόητη, αφού εμπλέκονται ποικίλα γνωστικά αντικείμενα και επιστήμες, όπως η Μυθολογία, η Φιλοσοφία, η Ψυχολογία, η Λογοτεχνία κ.ά.

Το σενάριο στηρίζεται στο παιδαγωγικό θεωρητικό πλαίσιο *Μάθηση μέσω Σχεδιασμού* (“*Learning by Design*”) και συνδυάζει την *πολυτροπική θεωρία της επικοινωνίας* και τους *πολυγραμματισμούς* (Cope & Kalantzis 2000, Kalantzis & Cope 2008, Kress & van Leeuwen 2001). Οι μαθητές συνεργαζόμενοι σε ομάδες προσεγγίζουν το μεταφρασμένο αρχαίο ελληνικό κείμενο μέσω μιας σύγχρονης θεώρησης, η οποία ταιριάζει περισσότερο στην ηλικία τους και βασίζεται στις πρακτικές του *γραμματισμού* - διερεύνηση, χρήση διαδικτύου και άλλων ΤΠΕ - που έχουν άμεση σχέση με τη σύγχρονη γνωστική πραγματικότητα. Αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και ανακαλύπτουν μόνοι τους τη γνώση διαβάζοντας και δημιουργώντας πολυτροπικά κείμενα. Ο ρόλος του διδάσκοντος κινείται στα όρια της υποβοηθούμενης ανακάλυψης σύμφωνα με την *παιδαγωγική θεωρία της ζώνης επικείμενης ανάπτυξης* του μαθητή (*Κοινωνικός εποικοδομισμός* του Vygotsky). Ακόμα, επιχειρείται η σύνδεση του παρελθόντος με το παρόν και το σύνολο της κοινωνικής εμπειρίας των μαθητών, εφόσον διερευνώνται διαχρονικά θέματα που

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

αφορούν την ανθρώπινη υπόσταση, όπως η προπαγάνδα που ασκείται από την εκάστοτε ηγεσία (θρησκευτική/ πολιτική/ οικονομική) και η αξία της πολιτιστικής κληρονομιάς όχι μόνο για την εθνική ιστορία κάθε λαού, αλλά και γενικότερα για ολόκληρη την ανθρωπότητα.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές/ μαθήτριες επιδιώκεται:

- Να γνωρίσουν τη δομή και την αμφίδρομη σχέση του μύθου με το εκάστοτε θρησκευτικό, κοινωνικό και πολιτικό σύστημα.
- Να επικοινωνήσουν με τις μυθολογίες άλλων λαών και να διαμορφώσουν αντικειμενικά κριτήρια αξιολόγησης κάθε πολιτισμού.
- Να μνηθούν στον ιδεαλισμό του Πλάτωνα και να προβληματιστούν γύρω από τα ζητήματα που έθεσε σε σχέση με τον κόσμο και τον άνθρωπο.
- Να γνωρίσουν τα στάδια της καλλιτεχνικής δημιουργίας και να εκτιμήσουν τη συνεισφορά του καλλιτέχνη/ δημιουργού στον εμπλουτισμό της πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Να διαμορφώσουν μια στάση κριτικής αμφισβήτησης των πληροφοριών που δέχονται στην καθημερινότητά τους.
- Να συνειδητοποιήσουν τη διαχρονική ανάγκη για αυτονομία της τέχνης.
- Να ευαισθητοποιηθούν στο ζήτημα διαφύλαξης της πολιτισμικής μας παράδοσης.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές/ μαθήτριες επιδιώκεται:

- Να προσεγγίσουν αρχαιοελληνικές έννοιες και λέξεις που σχετίζονται με την πλατωνική φιλοσοφία και να τις αξιοποιήσουν στον νεοελληνικό λόγο.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους με λογοτεχνικούς και επιστημονικούς όρους και να εκτιμήσουν τη συνυποδηλωτική λειτουργία της γλώσσας.
- Να εκτιμήσουν τη διαλογική μορφή των πλατωνικών έργων.
- Να αξιοποιήσουν δημιουργικά το λεξιλόγιό τους κατά τη διατύπωση των επιχειρημάτων τους, προκειμένου να υποστηρίξουν τα πορίσματα της διερεύνησής τους.
- Να ασκηθούν στον προφορικό λόγο και τη συζήτηση μέσα στα πλαίσια της ομάδας.
- Να αποκωδικοποιούν και να παράγουν πολυτροπικά κείμενα με τη χρήση Τ.Π.Ε. διαμορφώνοντας το ύφος τους ανάλογα με την κατάσταση επικοινωνίας.

Γραμματισμοί

Οι μαθητές/ μαθήτριες επιδιώκεται:

- Να καλλιεργήσουν δεξιότητες δημιουργικής αφομοίωσης ενός μεταφρασμένου φιλοσοφικού κειμένου και να συνειδητοποιήσουν ότι μπορεί να αποτελεί αφετηρία για την πραγμάτευση σύγχρονων κοινωνικών προβλημάτων.
- Να χειρίζονται αποτελεσματικά τις ΤΠΕ όχι μόνο ως μέσο αναζήτησης πληροφοριών, αλλά και ως μέσο επικοινωνίας και δημιουργίας πολυτροπικών κειμένων.
- Να εξοικειωθούν με ανοιχτά και διερευνητικά περιβάλλοντα μάθησης (Λεξικά, Σώματα Κειμένων, Ψηφιακές Βιβλιοθήκες, μηχανές αναζήτησης) και να αναπτύξουν την ικανότητα κριτικής αξιοποίησης των ψηφιακών πηγών για τη δημιουργία δικών τους ψηφιακών πόρων, οι οποίοι μπορούν να αναρτηθούν στο διαδίκτυο.
- Να αντιληφθούν τη ρευστότητα του ψηφιακού κειμένου και τη σημασία των εργαλείων του Web 2.0, όπως τα ιστολόγια και τα μέσα κοινωνικής

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

δικτύωσης, τα οποία αποτελούν τη σύγχρονη κειμενική πραγματικότητα και ευνοούν την υπεύθυνη ανταλλαγή απόψεων και γνώσεων μέσα στην παγκόσμια διαδικτυακή κοινότητα.

Διδακτικές πρακτικές

Το συγκεκριμένο σενάριο διδασκαλίας αποσκοπεί στην ολιστική προσέγγιση της γνώσης και έχει ως στόχους οι μαθητές/ μαθήτριες:

- Να εξοικειωθούν με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο εργασίας, καθώς ανταλλάσσουν απόψεις με τους συμμαθητές τους, μαθαίνουν να ακούν προσεκτικά και ενεργητικά τις ιδέες των άλλων (“active listening”) και να εκφράζουν τις δικές τους.
- Να αναπτύξουν την κριτική σκέψη και την αυτενέργειά τους κατά τη μαθησιακή διαδικασία.
- Να ασκηθούν στη διερευνητική - ανακαλυπτική μάθηση, ώστε να αφομοιώσουν σε μεγαλύτερο βαθμό την παρεχόμενη γνώση.
- Να αποκτήσουν δεξιότητες δημιουργικής αξιοποίησης νέων κειμενικών ειδών και ψηφιακών περιβαλλόντων μάθησης και συγγραφής, για να δημιουργήσουν δικούς τους ψηφιακούς πόρους.
- Να αναπτύξουν υγιή κριτήρια εποικοδομητικής αυτοαξιολόγησης και ετεροαξιολόγησης.
- Να εκφράσουν την ταυτότητά τους και να διαμορφώσουν προσωπική αντίληψη μέσω της φιλοσοφικής και επιστημονικής προσέγγισης ζητημάτων που απασχολούν τον σύγχρονο άνθρωπο, όπως οι αστικοί μύθοι που διαδίδονται ταχύτατα στη διαδικτυακή σφαίρα της μυθολογίας και τα όρια της ελευθερίας του καλλιτέχνη.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Η αμφισβήτηση της παιδαγωγικής αξίας των αρχαϊκών μύθων, που προβάλλουν τον ανθρωπομορφισμό των θεών, από τον Πλάτωνα και τους μεταγενέστερους φιλοσόφους και επιστήμονες στο συγκεκριμένο απόσπασμα της «Πολιτείας» δίνει την ευκαιρία να μνηθούν οι μαθητές στην έννοια του μύθου και να διερευνήσουν διαχρονικά τη δομή και την κοινωνική και πολιτιστική του σημασία. Οι μαθητές/μαθήτριες, όταν διδάσκονται τη συγκεκριμένη ενότητα, είναι αρκετά εξοικειωμένοι με τους μύθους της επικής και δραματικής ποίησης, ωστόσο δεν τους δίνουν την προσοχή που τους αρμόζει, αφού τους θεωρούν μια «ιστοριούλα» με στοιχεία παραμυθιού, από την οποία αντλούμε πληροφορίες για την αντιμετώπιση του άγνωστου από τους προγόνους μας καθώς και για τις θρησκευτικές τους πεποιθήσεις.

Από την άλλη πλευρά, παρατηρούμε συχνά την άκριτη αποδοχή αστικών μύθων από τους εύπιστους μαθητές μας, όπως η αναφορά του «κυρία/ κύριε μας ψεκάζουν». Έτσι, το συγκεκριμένο σενάριο μπορεί να εξάψει την περιέργεια και τη δεκτικότητά τους, εφόσον πραγματεύεται το επίκαιρο θέμα της δυναμικής των μύθων και της πολιτιστικής αξίας της παγκόσμιας μυθολογίας.

Εξάλλου, η πρόταση του Πλάτωνα να υπόκειται η τέχνη σε λογοκρισία, προκειμένου να αποκατασταθεί το χαμένο από το «ανάπηρο πολίτευμα της δημοκρατίας» γόητρο της «Καλλιπόλεως», μας επιτρέπει να κάνουμε αντιληπτά στους μαθητές μας τα περιθώρια δημιουργικής ελευθερίας που είχαν οι ποιητές που πραγματεύονταν μυθολογικά θέματα στην αρχαία ελληνική λογοτεχνία και να τους προβληματίσουμε για τα όρια της ελευθερίας του καλλιτέχνη συνδέοντας το παρελθόν με τα βιώματά τους στη σύγχρονη κοινωνία.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το παρόν σενάριο είναι απόλυτα συμβατό με το Πρόγραμμα Σπουδών (ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ) (βλ. αριθμό 5) ως προς τους στόχους, τη μέθοδο ανάλυσης, διδασκαλίας και

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

αξιολόγησης της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας στο Γυμνάσιο, καθώς μεταξύ άλλων προτείνεται: α) να αποκτήσουν οι μαθητές βασικές γνώσεις για την ιστορία της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφικής σκέψης και να προβληματιστούν γύρω από τα ζητήματα που έθεσε σε σχέση με τον κόσμο και τον άνθρωπο, β) να κατανοήσουν μέσω της γνωριμίας τους με τον φιλοσοφικό λόγο τον αρχαίο ελληνικό κόσμο και την επίδραση που άσκησε στη νεότερη εποχή και γ) να αντιληφθούν τη διαχρονικότητα και τη διαλεκτικότητα της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφικής σκέψης. Παράλληλα, συνδέεται με τις Γενικές Κατευθύνσεις - Διδακτικοί Στόχοι που περιλαμβάνονται στο [Βιβλίο του Εκπαιδευτικού](#) (σελ. 53-57) για την 3^η Ενότητα του Ανθολογίου Φιλοσοφικών Κειμένων, Γ΄ Γυμνασίου. Στο συγκεκριμένο σενάριο γίνεται επέκταση της διδασκαλίας και αφιερώνονται επιπλέον ώρες σε σχέση με τα προβλεπόμενα από το αναλυτικό πρόγραμμα.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο συγκεκριμένο σενάριο οι ΤΠΕ προσφέρουν στους μαθητές τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν κριτικά και δημιουργικά ποικίλα ψηφιακά περιβάλλοντα, να εκφραστούν ως κριτικά υποκείμενα, να αναστοχαστούν σχετικά με την πορεία τους προς τη γνώση και, τέλος, να συνθέσουν δικά τους πολυτροπικά κείμενα.

Μέσω της συνανάγνωσης κειμένων και οπτικοακουστικού υλικού εξάγουν τις πληροφορίες επαγωγικά (οπτικοακουστικός γραμματισμός) και ενισχύεται η ανακαλυπτική μάθηση με την ουσιαστική διερεύνηση στο Διαδίκτυο, προκειμένου να συγκεντρώσουν το απαραίτητο υλικό για την εκπόνηση των εργασιών τους, ενώ συγχρόνως αξιοποιούνται οι δυνατότητες που παρέχουν τα έγγραφα Google για από κοινού επεξεργασία και συνδιαμόρφωση.

Οι μαθητές αξιοποιούν λογισμικά παρουσίασης και εργαλεία κοινωνικής δικτύωσης, για να εκφράσουν την κοινωνική τους ταυτότητα, συνεργάζονται και αλληλοεπιδρούν κατά τη διαμόρφωση των εργασιών τους, τις οποίες αναρτούν στο ιστολόγιο της τάξης. Εξάλλου, η σύνδεση των ΤΠΕ με το μάθημα της Αρχαίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ελληνικής Γραμματείας αναδεικνύει τις διαθεματικές προοπτικές του και του προσδίδει προστιθέμενη αξία μέσω της σύνδεσής του με θέματα της σύγχρονης κοινωνίας.

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Ανθολόγιο Φιλοσοφικών Κειμένων Γ΄ Γυμνασίου:

Κεφάλαιο 3^ο: Σωκράτης και Πλάτων - [Ενότητα 3^η: Η εκπαίδευση στην «Πολιτεία» του Πλάτωνα](#) («Πολιτεία» Β, 377 c-e)

Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας (Α, Β, Γ Γυμνασίου):

[Πλάτων \(427-347 π.Χ.\)](#)

Φιλοσοφικός λόγος (Γ Γενικού Λυκείου – Θεωρητικής Κατεύθυνσης):

[ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ «ΠΟΛΙΤΕΙΑ».](#)

Αρχές Φιλοσοφίας, Β΄ Λυκείου Θεωρητικής Κατεύθυνσης:

[Οι απόψεις του Πλάτωνα και του Αριστοτέλη για την ποίηση](#)

Λεξικό Λογοτεχνικών Όρων:

[Αρχέτυπο](#)

Θεματικοί κύκλοι, Έκφραση - Έκθεση (Β΄ Γενικού Λυκείου):

[Τέχνη και Κριτική.](#)

Κείμενα εκτός σχολικών εγχειριδίων

Καρπούζος, Α. 2014. [Μεταμορφώσεις της Σκέψης, 02. Κλασική Αρχαιότητα](#). Αθήνα:

Εργαστήριο Σκέψης.[πηγή: books Google].

[Ο Πλάτων, η πολιτική και η Ακαδημία](#) και

[Γιατί ο Πλάτων γράφει διαλόγους;](#) Στο Κάλφας, Β.& Γ. Ζωγραφίδης. 2006. «Αρχαίοι Έλληνες Φιλόσοφοι».. *Αρχαιογνωσία και Αρχαιολογία στη Μέση Εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: ΚΕΕ / ΙΝΣ (Ιδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδη) [Ψηφίδες για την Ελληνική Γλώσσα – Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας].

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η πρόσληψη της επικής διήγησης Στο Μαρωνίτης, Δ. Ν. & Λ. Πόλκας «Αρχαϊκή Επική Ποίηση: Από την *Ιλιάδα* στην *Οδύσσεια*». *Αρχαιογνωσία και Αρχαιολογία στη Μέση Εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: ΚΕΕ / ΙΝΣ (Ίδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδη) [Ψηφίδες για την Ελληνική Γλώσσα – Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας].

Τσέλικας, Σ. Μύθος και λόγος στον Πλάτωνα. [Στο *Ενδογλωσσική Μετάφραση Πρακτικές εφαρμογές - Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα*]

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Βίντεο

Γνωρίζοντας την Ακαδημία Πλάτωνος (3.43'), 2011 [πηγή: YouTube].

Έχει ανάγκη ο Θεός από εισαγγελέα; (5.24'), 2012 [πηγή: εκπομπή «Πρωινή Ενημέρωση» NET 25/10/2012 - YouTube]

Joseph Campbell Η δύναμη του μύθου, ο ήρωας (56.42'), 2014 [πηγή: YouTube].

Το ραδιοφωνικό μήνυμα του Σεφέρη κατά της χούντας στο B.B.C (3.16'), 2014 ([πηγή: YouTube])

The Hero's Journey (7.39'), 2011 [πηγή: YouTube].

Ιστοσελίδες

Αισθητικές αντιλήψεις του Πλάτωνα [πηγή: *Ελληνική ιστορία στο διαδίκτυο* - Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού].

Βικιπαίδεια: [Ελεύθερη διαδικτυακή εγκυκλοπαίδεια].

Πλάτων

Λογοκρισία στην Ελλάδα

Ιερά Εξέταση

Γαβαλάς, Δ. «Ο βυθισμένος κόσμος των αρχετύπων». [πηγή: εφημερίδα «Το Βήμα», 10/8/1997].

Carpenter, E. ¹1920 Η παρθένος –μητέρα. Στο *Pagan & Christian Creeds: Their Origin and Meaning*. [πηγή: Θεοσοφική Εταιρεία εν Ελλάδι].

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Διεθνής Πολιτιστικός και Φιλοσοφικός Οργανισμός «Νέα Ακρόπολη»:

[«Μυθολογία και υποσυνείδητο»](#)

[«Ο Συμβολισμός του Φιδιού στην Παγκόσμια Μυθολογία –Μυθολογίες - Θεολογίες»](#)

[«Μύθοι και ήρωες στην αρχαία Ελλάδα και Κίνα»](#)

Eagleton, T [«Τι είναι η ποίηση»](#). [Απόσπασμα από την ομιλία του Terry Eagleton στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, στις 25/11/08, μτφρ. Αθηνά Βογιατζόγλου. πηγή: Ιστοσελίδα «ποιητικά», αναδημοσίευση από την εφημερίδα «Αυγή» 28/12/2008].

[GlogsterEDU](#) [Λογισμικό δημιουργίας ψηφιακής αφίσας].

[Η εκπαίδευση στον Πλάτωνα](#) [πηγή: Ιστοσελίδα του «Ομίλου Μελετών» Παρουσιάστηκε από την Κέλλυ Ζέππου στα μέλη του Ομίλου Μελετών, το Μάρτιο του 2006.].

Ηλιοπούλου, Κ. [«Τι χρησιμεύει η ποίηση;»](#) [πηγή: Ιστολόγιο «Κατερίνα Ηλιοπούλου»].

Καλαχάνης, Κ [«Η εκπαίδευση των φυλάκων στην Πλατωνική Πολιτεία»](#) [πηγή: Ιστοσελίδα «Ιδεότοπος» της μη κερδοσκοπικής οργάνωσης Ιδεότοπος].

Καλλιγιάς, Π. [«Θεός και θεολογία στο έργο του Πλάτωνα»](#) [πηγή: Ιστοσελίδα «Πεμπτουσία» 19/1/2013].

Καλογερόπουλος, Κ. 2002. [« Ο συμβολισμός στη μυθολογία των Ατζέκ\(ων\)»](#) [πηγή: Ιστοσελίδα “ Project Archive”].

[«Κοσμογονία: Τι πίστευαν οι λαοί για τη δημιουργία του κόσμου»](#) [πηγή: Ιστοσελίδα HistoryReport.gr του Κάρολου Μπρούσαλη].

Μπαμπινιώτης, Γ. [«Δημιουργός και δημιουργικότητα στην ποίηση»](#) [πηγή: Ιστοσελίδα «Γ. Μπαμπινιώτης» ή εναλλακτικά [εφημερίδα «Το Βήμα» 1/7/2001](#)].

[«Μύθος και κοινωνική πραγματικότητα»](#). [πηγή: [διαδικτυακή εφημερίδα tvxs](#). 27/6/2014].

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

[Μύθος - Μυθολογία](#) [Εργαστήριο Διδακτικής Θετικών Επιστημών - Σχολή Επιστημών Αγωγής - Πανεπιστήμιο Κρήτης].

[«Ο ελληνικός πολιτισμός έχει γεύση ελευθερίας»](#) [Συνέντευξη του Ζαν Πιερ Βερνάν στο γαλλικό περιοδικό «L' Express. πηγή: Ιστοσελίδα “sciencearchives”, αναδημοσίευση από την εφημερίδα «Τα Νέα»].

Παπάζογλου Ν. 2014. [«Ελληνικοί «αστικοί μύθοι» που άντεξαν στο χρόνο»](#). [πηγή: [Ιστοσελίδα ενημέρωσης “Newsbeast” 30/7/2014](#)].

«Περί Τέχνης ο Λόγος» ιστότοπος του Γεράσιμος. Γ. Γερολυμάτου:

[«Η Φιλοσοφική αμφισβήτηση του Μύθου»](#)

[«Η τέχνη χτες και σήμερα»](#)

[«Γιώργος Σεφέρης: Η Τέχνη και η εποχή»](#)

[«Η αρχαία Φιλοσοφία για την Τέχνη και τους καλλιτέχνες»](#)

[Perseus Collection Greek and Roman Materials](#) [Ψηφιακή βιβλιοθήκη Perseus Project].

Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα:

[Επιτομή του Μεγάλου Λεξικού της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας](#) των H.G. Liddell & R. Scott [Ψηφίδες για την Ελληνική Γλώσσα – Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας].

[«Το πολυσύνθετο παζλ της αρχαίας Ελληνικής μυθολογίας»](#) [πηγή: Ιστοσελίδα «Ταξίδι στην αρχαία Ελλάδα»].

Τσώνη, Α. [«Η έννοια της Παιδείας στον Πλάτωνα και τον Αριστοτέλη»](#) [πηγή: Ιστοσελίδα “Filosofia.gr”].

[Urban Legends από όλον τον κόσμο](#) [πηγή: Ιστοσελίδα του Ινστιτούτο Goethe].

HistoryReport.gr:

Φωτιάδη, Ι. 2014. [«Έλληνες, καχύποπτοι φτιάχνουν νέους «μύθους»](#). [πηγή: εφημερίδα «Καθημερινή» 18/7/2014].

Διδακτική πορεία / στάδια /φάσεις

Το συγκεκριμένο σενάριο προτείνεται να πραγματοποιηθεί σε τρεις φάσεις.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Α΄ Φάση

Στο εργαστήριο πληροφορικής με χρήση βιντεοπροβολέα

Πριν από την έναρξη της πρώτης φάσης, που διήρκεσε δύο διδακτικές ώρες, σε προηγούμενη διδακτική ώρα ο εκπαιδευτικός προκάλεσε σύντομη συζήτηση με τους μαθητές για τα προγενέστερα φιλοσοφικά ρεύματα (προσωκρατικοί, σοφιστές) που προσπάθησαν να ερμηνεύσουν ορθολογικά τον κόσμο και επηρέασαν σημαντικά τη διαμόρφωση της κοσμοθεωρίας του Πλάτωνα. Οι μαθητές, επίσης, παρακολούθησαν το βίντεο [Γνωρίζοντας την Ακαδημία Πλάτωνος ...](#) (3.43'), ώστε να αποκτήσουν εποπτική αντίληψη του χώρου, του χρόνου και της επίδρασης που άσκησε στο δυτικό στοχασμό.

Στην αρχή της Α΄ Φάσης, οι μαθητές χωρίστηκαν σε τέσσερις ομάδες των πέντε έως έξι ατόμων. Καθώς τα Φύλλα Εργασίας στη φάση αυτή - που αποσκοπεί στην προσέγγιση των βασικών σημείων της πλατωνικής φιλοσοφίας - είναι δύο, οι δραστηριότητες κάθε Φύλλου μοιράστηκαν σε δύο ομάδες για να ολοκληρωθούν πιο γρήγορα (Ιδεαλιστές [1](#) και [2](#), Θεολόγοι [1](#) και [2](#)). Οι ομάδες προέκυψαν με την ελάχιστη παρέμβαση του διδάσκοντος, προκειμένου να προκύψουν ομάδες κατά το δυνατόν ισοδύναμες. Η κάθε ομάδα αναζήτησε στους σταθμούς εργασίας το Φύλλο Εργασίας της, η επιλογή του οποίου ήταν τυχαία (ανάλογα δηλαδή με το σε ποιον σταθμό εργασίας θα καθόταν η ομάδα), προκειμένου να μη χαθεί χρόνος και να αποφευχθούν τριβές που ενδεχομένως θα προέκυπταν, αν οι ομάδες επέλεγαν τα Φύλλα Εργασίας τους. Τα μέλη κάθε ομάδας κατένειμαν μεταξύ τους αρμοδιότητες (χειριστής υπολογιστή, καθοδηγητής βημάτων Φύλλου Εργασίας, επεξεργαστής υλικού, συντονιστής, εκπρόσωπος της ομάδας και σύνδεσμος) και αξιοποίησαν ψηφιακές πηγές αναζητώντας και μελετώντας ιστότοπους, για να συγκεντρώσουν τις πληροφορίες που τους χρειάζονται.

Οι δύο πρώτες ομάδες (οι Ιδεαλιστές 1 και 2) συνέλεξαν πληροφορίες για τα πολιτικά συστήματα της εποχής που απογοήτευσαν τον Πλάτωνα και τον οδήγησαν

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

στη θεωρητική σύλληψη της ιδανικής πολιτείας, μιας ουτοπίας όπου θα μπορούσε να επιτευχθεί η ουσιαστική σύζευξη εξουσίας και γνώσης. Αξιοποιώντας τα διαδραστικά βιβλία του μαθητή στην πλατφόρμα του Ψηφιακού Σχολείου και τα ψηφιακά εγχειρίδια της σειράς «Αρχαιογνωσία και Αρχαιολογία στη Μέση Εκπαίδευση» που υπάρχουν στην Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα, ανασυνέθεσαν την κοινωνική δομή και το εκπαιδευτικό σύστημα που θα καταστήσουν την «Καλλίπολιν» πρότυπο σοφίας, ανδρείας, σωφροσύνης και δικαιοσύνης και θα την καθοδηγούν προς το Αγαθόν. Μυήθηκαν στην πλατωνική θεωρία των Ιδεών, τη διάκριση των μερών της ψυχής και την αξία του διαλογικού τρόπου γραφής και κατέθεσαν τις απόψεις και τα πορίσματα της έρευνάς τους σε μία παρουσίαση διαφανειών, με στόχο να ενθαρρυνθεί η αυτοέκφρασή τους και να καλλιεργηθεί η δεξιότητα παραγωγής λόγου σε συγκεκριμένες συνθήκες επικοινωνίας. Τέλος, οι ομάδες ανάρτησαν τις εργασίες τους στο ιστολόγιο της τάξης, προκειμένου να επακολουθήσει ανταλλαγή σκέψεων και σχολιασμός των ευρημάτων τους στην ολομέλεια της τάξης.

Οι μαθητές των άλλων δύο ομάδων, οι Θεολόγοι 1 και 2, εξέτασαν τη θεολογική σκέψη του Πλάτωνα και τον ρηξικέλευθο, για την εποχή του, τρόπο με τον οποίο προσπαθεί να ερμηνεύσει τη φύση του θείου μέσω του ορθού λόγου και να οριοθετήσει τη σχέση του με τον άνθρωπο και τον κόσμο, ξεπερνώντας τις παραδοσιακές προκαταλήψεις των συγχρόνων του. Στη συνέχεια, μέσω ιστοεξερευνήσεων συνέλεξαν πληροφορίες για τις αισθητικές αντιλήψεις του φιλοσόφου και, προκειμένου να ενισχυθεί η γλωσσική τους ταυτότητα, αναζήτησαν τη σημασία πλατωνικών όρων που προσδιόριζαν τη σχέση αρχετύπου και ειδώλου στην [Επιτομή του Μεγάλου Λεξικού της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας](#) των H.G. Liddell & R. Scott στην ψηφιακή του μορφή. Στην επόμενη δραστηριότητα, οι μαθητές τεκμηρίωσαν με επιχειρήματα την πρότασή τους για αποδοχή ή απόρριψη της ομηρικής και δραματικής ποίησης στο εκπαιδευτικό σύστημα της ιδεώδους πολιτείας, με σκοπό να εκφράσουν τις προσωπικές τους ταυτότητες, ενώ στο τέλος

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

δημιούργησαν μία παρουσίαση στο PowerPoint με τα πορίσματα της διερεύνησής τους και τις σκέψεις τους, την οποία κοινοποίησαν στο ιστολόγιο της τάξης.

Κατά την τελευταία ώρα αυτής της φάσης, όλες οι ομάδες των μαθητών παρουσίασαν στην ολομέλεια της τάξης τα αποτελέσματα των ερευνών και τις απόψεις τους και αξιολόγησαν τις εργασίες τους. Η αξιολόγηση έγινε σε τρία επίπεδα, αυτοαξιολόγηση των ομάδων, ετεροαξιολόγηση από τις άλλες ομάδες, αλλά και αξιολόγηση από τον καθηγητή. Με αυτόν τον τρόπο επιχειρείται να ελεγχθούν αφενός ο βαθμός κατανόησης των διδαχθέντων και απόκτησης δεξιοτήτων και αφετέρου η ποιότητα και αποτελεσματικότητα των παρουσιάσεων. Τα κριτήρια αξιολόγησης στηρίχτηκαν στους άξονες της επιτυχούς συνεργασίας των ομάδων, της επίτευξης των στόχων, της πρωτοτυπίας και της επικοινωνιακής επιτυχίας των παρουσιάσεων, του βαθμού ενσωμάτωσης των ΤΠΕ και της πολυτροπικότητας των κειμένων.

Β' Φάση

Στο εργαστήριο πληροφορικής

Στη δεύτερη φάση που διήρκεσε 3 διδακτικές ώρες, συγκροτήθηκαν από τον καθηγητή οκτώ νέες ομάδες των τριών ή τεσσάρων ατόμων που συνεργάστηκαν για την επεξεργασία τριών Φύλλων Εργασίας με διαφορετικές δραστηριότητες. Οι ομάδες των μαθητών ασχολήθηκαν με το Φύλλο Εργασίας που υπήρχε εγκατεστημένο στον σταθμό εργασίας τους (Μυθολόγοι 1 και 2, Κοσμοπολίτες 1, 2, 3 και 4 και Καλλιτέχνες 1 και 2). Τα μέλη κάθε ομάδας κατένειμαν μεταξύ τους αρμοδιότητες (χειριστής υπολογιστή, επεξεργαστής υλικού, συντονιστής και εκπρόσωπος της ομάδας) και αξιοποίησαν διαδικτυακές πηγές για την εκπόνηση των εργασιών τους.

Οι δύο πρώτες ομάδες (οι Μυθολόγοι [1](#) και [2](#)), με άξονα το μεταφρασμένο κείμενο της 3^{ης} Ενότητας συνέλεξαν πληροφορίες για τα πρόσωπα του διαλόγου στο 2^ο βιβλίο της «Πολιτείας», το σκηνικό και τον χρόνο, το θέμα συζήτησης, τα στάδια

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

εκπαίδευσης των φυλάκων και τους λόγους επίκρισης των ποιητών. Αναζήτησαν σε ψηφιακά λεξικά συνώνυμα και ομόρριζα της λέξης «μύθος» σε μια προσπάθεια ενίσχυσης και εμπλουτισμού της γλωσσική τους ταυτότητας και, ακολούθως, διερεύνησαν ζητήματα που έχουν άμεση σχέση με την έννοια του μύθου, όπως τους δημιουργούς, τα είδη, τη λογοτεχνική αξιοποίησή του και την πολιτιστική του αξία. Έτσι, διαπίστωσαν ότι αποτελούσε ένα είδος «κοινού πολιτιστικού αγαθού» που από τη μια πλευρά συνέδεε τα μέλη μιας κοινότητας μεταξύ τους και από την άλλη συνέδεε ολόκληρη την κοινότητα με τις ρίζες της ότι ευνοεί την ψυχική συμμετοχή και τον προβληματισμό του αποδέκτη και, επιπλέον, ότι μεταβάλλεται διαρκώς, καθώς βρίσκεται σε διαλεκτική σχέση με τις μεταβαλλόμενες συνθήκες κάθε εποχής.

Οι μαθητές της τρίτης, τέταρτης, πέμπτης και έκτης ομάδας (οι Κοσμοπολίτες [1](#), [2](#), [3](#), [4](#)), αρχικά, εξοικειώθηκαν με τις έννοιες «αρχέτυπο», «σύμβολο», «μοτίβο», «συνειδητό» και «ασυνείδητο», προκειμένου να διευκολυνθεί η κατανόηση του οπτικοακουστικού υλικού που θα επεξεργαστούν στη συνέχεια. Στην επόμενη δραστηριότητα ανασυνέθεσαν τη θεωρία του αρχέτυπου, που επινοήθηκε από τον Ελβετό ψυχολόγο και ψυχίατρο Karl C. Jung και το Σκοτζέζο εθνολόγο και ανθρωπολόγο Sir James Frazer και κατέγραψαν ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα αρχέτυπου συμβόλου. Πραγματοποιώντας ένα συναρπαστικό ταξίδι στην παγκόσμια μυθολογία αναζήτησαν ομοιότητες και διαφορές στα σύμβολα των μύθων, προκειμένου να διαπιστώσουν την ταύτιση και την κοινή προέλευσή τους από την προσπάθεια του πρωτόγονου Νου να συλλάβει και να εκφράσει το μέγα μυστήριο της Φύσης και της Ζωής. Επίσης, παρακολούθησαν και αποδόμησαν δύο βίντεο (το πρώτο με συνέντευξη του Αμερικανού μυθολόγου και συγγραφέα [Joseph Campbell Η δύναμη του μύθου, ο ήρωας](#) και το δεύτερο με παρουσίαση των κοινών σταδίων της πορείας γνωστών ηρώων κινηματογραφικών ταινιών [The Hero's Journey](#)), με σκοπό να διαπιστώσουν όχι μόνο τη σύμπτωση συμβόλων σε διαφορετικές θρησκείες, αλλά και τον τρόπο με τον οποίο επηρεάζουν το υποσυνείδητό μας,

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ανασύροντας στην επιφάνεια συναισθήματα που είναι συνδεδεμένα με οικείες και αναλλοίωτες εικόνες, από τις οποίες είναι δύσκολο να απελευθερωθούμε. Ακριβώς αυτά τα αρχαία μοτίβα προσωπικότητας, που αποτελούν κοινή κληρονομιά της ανθρωπότητας, χρησιμοποιούν πολλές φορές οι διηγηματογράφοι για τη δημιουργία δραματικών εμπειριών που είναι καθολικά αναγνωρίσιμες. «Για αυτόν το λόγο η κατανόηση αυτών των δυνάμεων είναι σημαντικό πλεονέκτημα ενός διηγηματογράφου» (Vogler, 2007). Στο τέλος, ενημερώθηκαν για την επινόηση και ταχύτερη διάδοση αστικών μύθων (“urban legends”) από κέντρα εξουσίας και οικονομικών συμφερόντων, τα οποία αποβλέπουν στη χειραγώγηση και τον αποπροσανατολισμό της κοινής γνώμης. Απώτερος σκοπός ήταν να προβληματιστούν οι μαθητές και να υιοθετήσουν μια στάση κριτικής αμφισβήτησης και ορθολογικής ερμηνείας των μηνυμάτων που δέχονται στην καθημερινότητά τους. Η αποστολή τους ολοκληρώθηκε με την κοινοποίηση των απόψεων και των αποτελεσμάτων της διερεύνησής τους στο ιστολόγιο της τάξης, για να ανταλλάξουν σχόλια με τους συμμαθητές τους.

Η έβδομη και όγδοη ομάδα (οι Καλλιτέχνες [1](#) και [2](#)) διερεύνησαν σε ψηφιακά λεξικά τις σημασίες όρων που έχουν σχέση με την τέχνη, ενώ, στη συνέχεια, προσέγγισαν τα στάδια της ποιητικής δημιουργίας, την προσωπικότητα του ποιητή και τη διαλεκτική του σχέση με το κοινωνικό - πολιτικό σύστημα της εποχής του. Μελετώντας επιστημονικά άρθρα διαπίστωσαν την ιδιαίτερη αξία του έργου του, τόσο για τον εκάστοτε αναγνώστη όσο και για την παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά, αφού ο ποιητής (καλλιτέχνης) και ο φιλόσοφος γεννούν μια νέα πραγματικότητα, επινοούν μια αδιανόητη δομή λέξεων, ήχων, ρυθμών και νοημάτων. «... Η ποίηση δεν βελτιώνει, ωστόσο κάνει κάτι πολύ πιο κρίσιμο: μεταβάλλει. Δεν έχει τη δύναμη να παρεμβαίνει ιστορικά, αν είναι καθαρή τέχνη, δεν έχει τη δύναμη να παρεμβαίνει θεραπευτικά και παιδαγωγικά, επιδρά διαφορετικά: Αίρει τον χρόνο και την ιστορία, η επίδρασή της φτάνει ως τα γονίδια, ως τις κληρονομικές

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

καταβολές, ως την ουσία-ένα μακρύς εσωτερικός δρόμος η φύση της ποίησης είναι τελείωση και σαγήνη» (Gottfried Benn).

Αφού διαμόρφωσαν προσωπική άποψη για την καλλιτεχνική δημιουργία, αποτύπωσαν τις εκτιμήσεις τους για την προσωπικότητα του Πλάτωνα και για την ανάγκη αυτονομίας και ελευθερίας του καλλιτέχνη/ δημιουργού. Κλήθηκαν, επίσης, να ανασύρουν στη μνήμη τους και να καταγράψουν περιπτώσεις άσκησης λογοκρισίας στην τέχνη και σε ποικίλα δημοσιεύματα κατά τη διάρκεια της ιστορίας ως και τη σύγχρονη εποχή, με σκοπό να κατανοήσουν τη «φίμωση» της έκφρασης, την υποχρεωτική πνευματική νάρκη και την κατάλυση αξιών και ιδανικών που επιβάλλονται από τα απολυταρχικά καθεστώτα, αλλά συγχρόνως και την ανάγκη αντικειμενικής κριτικής και οριοθέτησης της ελευθερίας του καλλιτέχνη, προκειμένου να αποφεύγονται περιπτώσεις ασυδοσίας και προσβολής της δημοσίας αιδούς. Η αποστολή τους ολοκληρώθηκε με την κοινοποίηση των απόψεων και των αποτελεσμάτων της διερεύνησής τους στο ιστολόγιο της τάξης, για να ανταλλάξουν σχόλια με τους συμμαθητές τους.

Κατά την τελευταία ώρα αυτής της φάσης, όλες οι ομάδες παρουσίασαν στην ολομέλεια της τάξης τα αποτελέσματα των ερευνών τους και τις απόψεις τους και αξιολόγησαν τις εργασίες τους. Έγινε αυτοαξιολόγηση των ομάδων, ετεροαξιολόγηση από τις άλλες ομάδες, αλλά και αξιολόγηση από τον καθηγητή. Τα κριτήρια αξιολόγησης στηρίχτηκαν στους άξονες της επιτυχούς συνεργασίας μεταξύ των ομάδων, της επίτευξης των στόχων και της επικοινωνιακής επιτυχίας των κειμένων.

Το σενάριο προέβλεπε και Γ΄ Φάση 2-3 διδακτικών ωρών, η οποία δεν υλοποιήθηκε (οι λόγοι εξηγούνται στην Κριτική).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α΄ ΦΑΣΗ

1^ο Φύλλο Εργασίας – Ιδεαλιστές 1

Ένα από τα μεγαλύτερα έργα του Πλάτωνα είναι η «Πολιτεία» (ή Περί του δικαίου), από το οποίο προέρχεται και το απόσπασμα της 3^{ης} Ενότητας. Ένα θεμελιώδες ερώτημα που θέτει ο Πλάτωνας σε αυτό είναι «πώς αυτός που κατέχει την ανώτερη από όλες τις τέχνες, δηλαδή την πολιτική, θα τοποθετήσει τις καλές τέχνες στην πολιτεία, τι ρόλο θα έχουν, ποια θα είναι η σχέση τους με την αισθητική απόλαυση και την ηδονή και ποιες επιδράσεις θα ασκούν στην ηθική διαπαιδαγώγηση των πολιτών.

Η αποστολή σας είναι να συλλέξετε πληροφορίες για τις βασικές πολιτικές και παιδαγωγικές αντιλήψεις του αθηναίου φιλοσόφου.

1. Αναζητήστε στο διαδίκτυο πληροφορίες για τον φιλόσοφο και το έργο του και γράψτε ένα σύντομο κείμενο εστιάζοντας κυρίως στα ακόλουθα σημεία:
 - Τις συνθήκες της εποχής που διαμόρφωσαν τις πολιτικές αντιλήψεις του Πλάτωνα και τον πυρήνα της πολιτικής του σκέψης.
 - Το θέμα που πραγματεύεται στο διάλογό του «Πολιτεία» ή Περί του δικαίου.
 - Τις απόψεις του για την ιδεώδη πολιτεία.
 - Τις τάξεις που θα τη συγκροτούν και τις υποχρεώσεις της καθεμιάς.
 - Τη διάκριση των μερών της ψυχής .
 - Τις θεμελιώδεις αρετές που θα ενσαρκώνει η ιδανική πολιτεία του.
 - Το μέσο έκφρασης που επιλέγει για να παρουσιάζει τις απόψεις του και τους λόγους αυτής της επιλογής του.

Ενδεικτικά σας προτείνονται οι παρακάτω ιστοσελίδες:

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- [Πλάτων \(427-347 π.Χ.\)](#)
 - [ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ «ΠΟΛΙΤΕΙΑ».](#)
 - [Ο Πλάτων, η πολιτική και η Ακαδημία](#)
 - [Γιατί ο Πλάτων γράφει διαλόγους;](#)
2. Αξιοποιώντας το υλικό που συλλέξατε δημιουργήστε μια παρουσίαση διαφανειών στο PowerPoint.
 3. Τέλος, κοινοποιήστε την εργασία σας στο ιστολόγιο της τάξης, για να ανταλλάξετε απόψεις με τους συμμαθητές σας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

2^ο Φύλλο Εργασίας – Ιδεαλιστές 2

Ένα από τα μεγαλύτερα έργα του Πλάτωνα είναι η «Πολιτεία» (ή Περί του δικαίου), από το οποίο προέρχεται και το απόσπασμα της 3^{ης} Ενότητας. Ένα θεμελιώδες ερώτημα που θέτει ο Πλάτωνας σε αυτό είναι «πώς αυτός που κατέχει την ανώτερη από όλες τις τέχνες, δηλαδή την πολιτική, θα τοποθετήσει τις καλές τέχνες στην πολιτεία, τι ρόλο θα έχουν, ποια θα είναι η σχέση τους με την αισθητική απόλαυση και την ηδονή και ποιες επιδράσεις θα ασκούν στην ηθική διαπαιδαγώγηση των πολιτών.

Η αποστολή σας είναι να συλλέξετε πληροφορίες για τις βασικές πολιτικές και παιδαγωγικές αντιλήψεις του αθηναίου φιλοσόφου.

1. Αναζητήστε στο διαδίκτυο πληροφορίες για τις εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις που προτείνονται από τον φιλόσοφο και κρατήστε σημειώσεις για τις βασικές του θέσεις σχετικά με:
 - ο Τα στάδια της εκπαίδευσης.
 - ο Τα μαθήματα που έχουν ιδιαίτερη παιδαγωγική αξία.
 - ο Τον απώτερο σκοπό της παιδείας.

Μπορείτε να επισκεφθείτε τις εξής ιστοσελίδες για βοήθεια:

- ο [Η εκπαίδευση στον Πλάτωνα](#)
 - ο [Η έννοια της Παιδείας στον Πλάτωνα και τον Αριστοτέλη](#)
2. Επισκεφθείτε την [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#) και μεταβείτε στην ενότητα Αρχαιογνωσία και Αρχαιογλωσσία στη Μέση Εκπαίδευση. Στο βιβλίο των Κάλφα, Β.& Γ. Ζωγραφίδη. 2006. «Αρχαίοι Έλληνες Φιλόσοφοι» αναζητήστε και μελετήστε προσεκτικά τις ενότητες [7.5 Η θεωρία των Ιδεών](#) και [7.7. Πώς ο Πλάτων έφτασε στις Ιδέες](#). Στη συνέχεια, διατυπώστε με δικά σας λόγια τη θεωρία των ιδεών του Πλάτωνα.
 3. Αξιοποιώντας το υλικό που συλλέξατε δημιουργήστε μία παρουσίαση διαφανειών.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

4. Τέλος, κοινοποιήστε την εργασία σας στο ιστολόγιο της τάξης, για να ανταλλάξετε απόψεις με τους συμμαθητές σας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

3^ο Φύλλο Εργασίας – Θεολόγοι 1

Ο Πλάτων, σε αντίθεση με τον οντολογικό και γνωσιολογικό μηδενισμό των σοφιστών του 4^{ου} αι. π.Χ., υποστήριζε την πραγματικότητα του όντος. Το Ον (η οντολογική πραγματικότητα) είναι ο ιδεώδης κόσμος που υπερβαίνει τον χώρο και τον χρόνο και συλλαμβάνεται μόνο με τη νόηση. Αντίθετα, το φαινόμενο (δηλαδή η φανέρωσή του) είναι ο υλικός κόσμος, ο οποίος υπόκειται στους περιορισμούς του χώρου και του χρόνου, γίνεται αντιληπτός με τις αισθήσεις και βρίσκεται σε διαρκή εξέλιξη.

Αποστολή σας είναι να εξετάσετε τις θεολογικές και αισθητικές αντιλήψεις του αθηναίου φιλοσόφου.

1. Στον διάλογο «Τίμαιος» ή «Περί φύσεως» αποτυπώνει τις αντιλήψεις του για τη δημιουργία του κόσμου, του ανθρώπου και των άλλων ζωντανών οργανισμών από τον δημιουργό, τον θείο «τεχνίτη». Αναζητήστε και καταγράψτε πληροφορίες για την κοσμολογία του Πλάτωνα ως προς:
 - Τη φύση του θεού και τη σχέση του με τον κόσμο και τον άνθρωπο.
 - Τον ηθικό σκοπό του ανθρώπου.

Ενδεικτικά, σας προτείνονται οι παρακάτω ιστοσελίδες:

- [Θεολογική σκέψη, Πλάτων](#)
 - [Θεός και θεολογία στο έργο του Πλάτωνα](#)
2. Θυμηθείτε πώς παρουσιάζονται οι θεοί στην «Οδύσσεια» και την «Ιλιάδα» του Ομήρου που διδαχθήκατε στις προηγούμενες τάξεις, καθώς και στην «Ελένη» του Ευριπίδη. Με βάση τις πλατωνικές απόψεις που μελετήσατε, αν ήσασταν σύγχρονος του Πλάτωνα, θα του προτείνατε να συμπεριληφθούν τα ομηρικά έπη και η δραματική ποίηση στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα της ιδανικής πολιτείας;

Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας αναφέροντας συγκεκριμένα παραδείγματα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

3. Αξιοποιώντας το υλικό που συλλέξατε δημιουργήστε μία παρουσίαση διαφανειών στο PowerPoint.
4. Αναρτήστε την εργασία σας στο ιστολόγιο της τάξης, για να ανταλλάξετε απόψεις με τους συμμαθητές σας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

4^ο Φύλλο Εργασίας – Θεολόγοι 2

1. Κατά την εποχή του Πλάτωνα δημιουργήθηκαν λαμπρά έργα τέχνης, τα οποία σημάδεψαν ανεξίτηλα ολόκληρη την ανθρώπινη ιστορία. Στις συζητήσεις των μορφωμένων Αθηναίων ήταν πανταχού παρούσα η αυθεντία του Ομήρου, αλλά πολύ συχνά για να παραβληθεί με τα καινούρια έργα του Σοφοκλή ή του Ευριπίδη, ενώ, όταν γινόταν λόγος για τις εικαστικές τέχνες, αναφερόταν ο μύθος του Δαιδάλου, Αθηναίου γλύπτη που θεωρούνταν εφευρέτης της γλυπτικής και αναπόφευκτα οδηγούσε στο έργο του Φειδία. Ποιες ήταν άραγε οι σκέψεις του φιλοσόφου για την τέχνη και τη σχέση της με την αλήθεια και την αρετή; Αναζητήστε στο διαδίκτυο πληροφορίες για τις αισθητικές αντιλήψεις του Πλάτωνα και γράψτε σημειώσεις για:

- Το περιεχόμενο που απέδιδε στην έννοια της τέχνης.
- Τη σχέση κάθε καλλιτεχνικού δημιουργήματος με την αιώνια αρχετυπική του μορφή, την Ιδέα.
- Τον χαρακτηρισμό που απέδιδε στα έργα τέχνης.
- Την παιδαγωγική αξία των έργων τέχνης.

Μπορείτε να αναζητήσετε βοήθεια στις ιστοσελίδες:

- [Αισθητικές αντιλήψεις του Πλάτωνα](#)
- [Οι απόψεις του Πλάτωνα και του Αριστοτέλη για την ποίηση](#)
- [Η αρχαία Φιλοσοφία για την Τέχνη και τους καλλιτέχνες](#)

2. Ο Πλάτωνας, για να αποτυπώσει τη σχέση ανάμεσα στο αρχέτυπο και το είδωλό του, χρησιμοποιούσε ως συνώνυμες τις λέξεις: «μίμησις», «μέθεξις», «ομοίωσις» και «παραπλησία». Αναζητήστε τη σημασία τους [Επιτομή Λεξικού της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας των H.G. Liddell & R. Scott](#) που υπάρχει στην Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα.

3. Αξιοποιώντας το υλικό που συλλέξατε δημιουργήστε μία παρουσίαση διαφανειών στο PowerPoint.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

4. Αναρτήστε την εργασία σας στο ιστολόγιο της τάξης, για να ανταλλάξετε απόψεις με τους συμμαθητές σας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Β' ΦΑΣΗ

1^ο Φύλλο Εργασίας – Μυθολόγοι 1

Η ποίηση και η μουσική λειτουργούσαν και εξακολουθούν να υφίστανται ως η κορωνίδα της παιδείας τόσο των αρχαίων όσο και των σύγχρονων Ελλήνων, αντανακλώντας συγχρόνως το κλασικό ελληνικό πνεύμα σε παγκόσμιο επίπεδο. Οι ποιητές της αρχαιότητας συγκαταλέγονταν ανάμεσα στους σοφούς και τα ομηρικά έπη αποτελούν διαχρονικά αγαπητά αναγνώσματα όλων των ηλικιών, τόσο για την εκφραστική τους δύναμη όσο και για την προβολή ηρωικών προτύπων και υψηλών ιδανικών. Χαρακτηριστικά, ο Πλάτων στην «Πολιτεία» (I 606e) αναφέρει «Τὴν Ἑλλάδα πεπαιδευκεν οὗτος ὁ ποιητής».

Η αποστολή σας είναι να εξετάσετε τις απόψεις του πλατωνικού Σωκράτη για την παιδαγωγική αξία των μύθων, τους λόγους που οδήγησαν στη δημιουργία τους καθώς και τη σχέση τους με το κοινωνικό - πολιτικό πλαίσιο της εκάστοτε εποχής.

1. Επισκεφθείτε την πλατφόρμα του Ψηφιακού Σχολείου, αναζητήστε και διαβάστε στο 3^ο κεφάλαιο: Σωκράτης και Πλάτων το [κείμενο](#) της 3^{ης} Ενότητας: Η εκπαίδευση στην «Πολιτεία» του Πλάτωνα στο Ανθολόγιο Φιλοσοφικών Κειμένων. Στη συνέχεια, αναζητήστε περισσότερες πληροφορίες στο διαδίκτυο για το 2^ο βιβλίο της «Πολιτείας» και την εκπαίδευση των φυλάκων και κρατήστε σημειώσεις για:
 - Τον δραματικό χρόνο, τον τόπο και τα πρόσωπα του συγκεκριμένου διαλόγου.
 - Το κύριο θέμα της συζήτησής τους.
 - Τον σκοπό και τα στάδια της εκπαίδευσης των φυλάκων.
 - Τους λόγους για τους οποίους ο πλατωνικός Σωκράτης επικρίνει τους ποιητές και τους μύθους τους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Την τέχνη με την οποία παρομοιάζει την ποίηση.

Μπορείτε να αναζητήσετε βοήθεια στις ιστοσελίδες που σας προτείνονται:

- [ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ «ΠΟΛΙΤΕΙΑ».](#)
 - [Η εκπαίδευση των φυλάκων στην Πλατωνική Πολιτεία](#)
2. Αξιοποιώντας το υλικό που συλλέξατε δημιουργήστε μία παρουσίαση διαφανειών στο PowerPoint.
 3. Αναρτήστε την εργασία σας στο ιστολόγιο της τάξης, για να ανταλλάξετε απόψεις με τους συμμαθητές σας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

2^ο Φύλλο Εργασίας – Μυθολόγοι 2

1. Αναζητήστε σε ένα ψηφιακό λεξικό συνώνυμα και ομόρριζα της λέξης «μύθος» και καταγράψτε τα.
2. Με βάση τις γνώσεις σας από τη διδασκαλία των ομηρικών επών και της τραγωδίας «Ελένη» του Ευριπίδη θεωρείτε ότι οι μύθοι είναι αποκυήματα της φαντασίας επώνυμων ποιητών; Εξάλλου, μολονότι στο συγκεκριμένο απόσπασμα ο Πλάτωνας ασκεί αυστηρή κριτική στους ποιητές, τόσο στην «Πολιτεία» όσο και σε άλλα έργα του χρησιμοποιεί συνήθως μύθους και αλληγορίες, όπως τον «μύθο του σπηλαίου», τον «μύθο του Ηρόδου», τον «μύθο της Διοτίμας» κ.ά.

Αναζητήστε περισσότερες πληροφορίες στο διαδίκτυο και καταγράψτε τις απόψεις σας για:

- Τη σημασία του όρου και τα είδη των μύθων.
- Τους δημιουργούς των μύθων και τους λόγους που προκάλεσαν τη γέννησή τους.
- Το βασικό συστατικό τους στοιχείο.
- Τον τρόπο μετάδοσής τους από γενιά σε γενιά.
- Τον τρόπο προσέγγισής τους από τους λογοτέχνες, τους φιλοσόφους και τους εκάστοτε αναγνώστες στο πέρασμα του χρόνου.
- Τη διαχρονική αξία των μύθων όχι μόνο για τα παιδιά αλλά και για τους ενήλικες.

Διαπιστώνετε κάποια διαφοροποίηση ως προς τον τρόπο προσέγγισης και ερμηνείας των μύθων ανάμεσα σε διαφορετικές εποχές; Πού οφείλεται;

Μπορείτε να αναζητήσετε βοήθεια στις ιστοσελίδες που σας προτείνονται ενδεικτικά:

- [Η πρόσληψη της επικής διήγησης](#)
- [Μύθος - Μυθολογία](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- [Μυθολογία και υποσυνείδητο](#)
 - [«Ο ελληνικός πολιτισμός έχει γεύση ελευθερίας»](#)
3. Αξιοποιώντας το υλικό που συλλέξατε δημιουργήστε μία παρουσίαση διαφανειών στο PowerPoint.
 4. Αναρτήστε την εργασία σας στο ιστολόγιο της τάξης, για να ανταλλάξετε απόψεις με τους συμμαθητές σας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

3^ο Φύλλο Εργασίας – Κοσμοπολίτες 1

Στους μύθους, τα παραμύθια και τα όνειρα εμφανίζονται περιοδικά συγκεκριμένοι τύποι χαρακτήρων, σύμβολα και μοτίβα με καθορισμένες σχέσεις μεταξύ τους, όπως οι ήρωες που εκτελούν μια ιερή αποστολή, οι αγγελιοφόροι, οι σοφοί μέντορες κ.τ.λ. Για να περιγράψει αυτό το φαινόμενο ο Ελβετός ψυχολόγος Carl. G. Jung χρησιμοποίησε τον όρο «αρχέτυπο». Αυτό το κοινό μοτίβο που συναντάμε πολλές φορές ανάμεσα στους μύθους ο Joseph Campbell το ονόμασε «μονομύθο». Δομικά συστατικά του «μονομύθου» αποτελούν οι διαδικασίες της διαχώρισης, της μύησης και της επιστροφής (“seperation” – “initiation” – “return”). Η ιστορία αυτή παρουσιάζεται καθολικά σε μύθους ανά τον κόσμο και εμπεριέχει αρχέτυπες μορφές (με χαρακτηριστική το αρχέτυπο του ήρωα - ο πρωταγωνιστής της ιστορίας).

Η αποστολή σας είναι να κάνετε ένα συναρπαστικό ταξίδι στην παγκόσμια μυθολογία και να καταγράψετε τις εμπειρίες και τις εντυπώσεις σας από τη μελέτη των αρχετύπων στη Θεογονία και Κοσμογονία άλλων λαών, τα οποία εκφράζουν διαχρονικά την ασυνείδητη φυλετική μνήμη και αποτελούν κοινή κληρονομιά της ανθρωπότητας.

1. Αναζητήστε σε ηλεκτρονικά λεξικά και καταγράψτε τις σημασίες των όρων: «αρχέτυπο», «σύμβολο», «μοτίβο», «συνειδητό» και «ασυνείδητο».
2. Τα αρχέτυπα δεν τα συναντάμε μόνο στην αφήγηση ιστοριών αλλά και στα θρησκευτικά μυστήρια και στις τελετές μύησης (“rites of passage”). Ο όρος «αρχέτυπο», ο οποίος εισήχθη στις λογοτεχνικές σπουδές στις αρχές του αιώνα μας, προήλθε από τις θεωρίες του Ελβετού ψυχολόγου και ψυχιάτρου Karl C. Jung και τις μελέτες του Σκοτσέζου εθνολόγου και ανθρωπολόγου Sir James Frazer.

Αναζητείστε περισσότερες πληροφορίες στο διαδίκτυο και κρατήστε σημειώσεις για:

- Τη θεωρία των αρχετύπων.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα αρχέτυπου συμβόλου.

Ενδεικτικά σας προτείνεται η ιστοσελίδα:

- [Ο βυθισμένος κόσμος των αρχετύπων](#)

3. Οι δημιουργοί έργων τέχνης συχνά αξιοποιούν μυθολογικά αρχέτυπα, τα οποία βρίσκουν μεγάλη απήχηση στον αναγνώστη ή το θεατή. Για παράδειγμα, παρακολουθείστε το βίντεο [The Hero's Journey](#) (7.39'). Αναγνωρίζετε τους ήρωες των κινηματογραφικών ταινιών; Ποια είναι τα κοινά στάδια της πορείας τους;
4. Αξιοποιώντας το υλικό που συλλέξατε δημιουργήστε μία παρουσίαση διαφανειών στο PowerPoint.
5. Αναρτήστε την εργασία σας στο ιστολόγιο της τάξης, για να ανταλλάξετε απόψεις με τους συμμαθητές σας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

4^ο Φύλλο Εργασίας – Κοσμοπολίτες 2

1. Η παγκόσμια Θεογονία και Κοσμογονία περιλαμβάνει μια πληθώρα συναρπαστικών μύθων, οι οποίοι μας αποκαλύπτουν με σύμβολα την προσπάθεια του Νου να συλλάβει και να εκφράσει όχι μόνο το μάγεμα αλλά και τον τρόπο μπροστά στο Μέγα Μυστήριο της Φύσης και της Ζωής.

Ποιες ομοιότητες ή διαφορές υπάρχουν άραγε ανάμεσα στην αρχαιοελληνική μυθολογία, την οποία γνωρίζετε από την παιδική σας ηλικία, και στις μυθολογίες των άλλων λαών; Καταγράψτε τις σκέψεις και τα πορίσματα από την έρευνά σας στο διαδίκτυο.

Αν χρειάζεστε βοήθεια, μπορείτε να δείτε τις εξής ιστοσελίδες:

- [Κοσμογονία: Τι πίστευαν οι λαοί για τη δημιουργία του κόσμου](#)
 - [Η παρθένος –μητέρα](#)
 - [Ο Συμβολισμός του Φιδιού στην Παγκόσμια Μυθολογία –Μυθολογίες - Θεολογίες](#)
 - [Μύθοι και ήρωες στην αρχαία Ελλάδα και Κίνα](#)
2. Αξιοποιώντας το υλικό που συλλέξατε δημιουργήστε μία παρουσίαση διαφανειών στο PowerPoint.
3. Αναρτήστε την εργασία σας στο ιστολόγιο της τάξης, για να ανταλλάξετε απόψεις με τους συμμαθητές σας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

5^ο Φύλλο Εργασίας – Κοσμοπολίτες 3

1. Παρακολουθείστε προσεκτικά τα πρώτα 17.20' λεπτά και στη συνέχεια από το 52.30' ως 54.40' της συνέντευξης του Αμερικανού μυθολόγου και συγγραφέα [Joseph Campbell Η δύναμη του μύθου, ο ήρωας](#) και σημειώστε:
 - Το βασικό θέμα της συζήτησης.
 - Το βασικό κίνητρο για το ταξίδι και τις περιπέτειες του ήρωα που ανιχνεύεται σε κάθε πολιτισμό.
 - Ο μύθος του ήρωα εξελίσσεται ή παραμένει σταθερός; Ποιοι παράγοντες τον επηρεάζουν;
 - Τι συμβολίζει ο μύθος του Προμηθέα;
 - Υπάρχουν κοινά στοιχεία ανάμεσα στους θρησκευτικούς μύθους; Ποια είναι αυτά;
 - Γιατί ο καθένας μας στην πορεία της ζωής μοιάζει με έναν μικρό ήρωα;
 - Ποιες είναι η προβλέψεις του διανοητή για τη γέννηση ενός μελλοντικού μύθου;
2. Αξιοποιώντας το υλικό που συλλέξατε δημιουργήστε μία παρουσίαση διαφανειών στο PowerPoint.
3. Αναρτήστε την εργασία σας στο ιστολόγιο της τάξης, για να ανταλλάξετε απόψεις με τους συμμαθητές σας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

6^ο Φύλλο Εργασίας – Κοσμοπολίτες 4

1. Στην εποχή μας, και ιδιαίτερα στις αναπτυγμένες κοινωνίες της Δύσης, ο λόγος με τη μορφή της γνώσης και των τεχνολογικών της εκφάνσεων, έχει κυριολεκτικά εκτοπίσει κάθε μυθικό στοιχείο με την παραδοσιακή σημασία του όρου. Όμως αυτό δεν σημαίνει πως δεν υφίστανται και σήμερα μύθοι αποπροσανατολιστικού και χειραγωγικού χαρακτήρα στην υπηρεσία μιας κοινωνικής πραγματικότητας η οποία είναι πλήρως υποταγμένη στη λογική της εξυπηρέτησης οικονομικών και εξουσιαστικών συμφερόντων. Τα σύγχρονα παραμύθια μας είναι οι αστικοί μύθοι (“urban legends”).

- Τι είναι οι αστικοί μύθοι και ποιοι τους δημιουργούν;
- Ποιοι παράγοντες διευκολύνουν τη διάδοσή τους;
- Καταγράψτε 2-3 σύγχρονους μύθους που σας εντυπωσίασαν.
- Ποια ιδανικά, αξίες και αντιλήψεις επιχειρούν να μεταβιβάσουν στους νέους;
- Παρατηρείτε διαφοροποίηση στη θεματολογία τους σε σύγκριση με τους μύθους της παραδοσιακής μυθολογίας; Που νομίζετε ότι οφείλεται;

Ενδεικτικά, σας προτείνονται οι ιστοσελίδες:

- [Urban Legends από όλον τον κόσμο](#)
- [Ελληνικοί «αστικοί μύθοι» που άντεξαν στο χρόνο](#)

2. Αξιοποιώντας το υλικό που συλλέξατε δημιουργήστε μία παρουσίαση διαφανειών στο PowerPoint.
3. Αναρτήστε την εργασία σας στο ιστολόγιο της τάξης, για να ανταλλάξετε απόψεις με τους συμμαθητές σας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

7^ο Φύλλο Εργασίας – Καλλιτέχνες 1

Αδιαμφισβήτητα, η ποίηση αποτελεί μια ύψιστη μορφή πνευματικής δημιουργίας, καθώς είναι απόρροια του έμφυτου χαρίσματος και της δεξιοτεχνίας του καλλιτέχνη. Συγχρόνως, όμως, υπάρχει και ο δεσμός του καλλιτέχνη με την εποχή του, ο οποίος δεν είναι μόνο διανοητικός, ούτε συναισθηματικός, «είναι καθαρά βιολογικός ομφάλιος λώρος» είχε πει ο Γ. Σεφέρης, αφού η τέχνη αποτελεί τον καθρέφτη του πνευματικού και ευρύτερα του πολιτιστικού επιπέδου ενός λαού. Ο καλλιτέχνης «τίκτει αυτά που η εποχή του κυοφορεί»!

Η αποστολή σας είναι να εξετάσετε την αξία και τη σχέση του καλλιτεχνικού δημιουργήματος με την εποχή του και να εκτιμήσετε τη στάση του Πλάτωνα απέναντι στην ποίηση.

1. Τι σημαίνουν οι όροι «λογοτεχνία», «τέχνη», «στρατευμένη τέχνη», «αισθητική» και «λογοκρισία»; Αναζητήστε στο διαδίκτυο τη σημασία τους.
2. Αναζητήστε πληροφορίες για την ποίηση ως καλλιτεχνική δημιουργία και κρατήστε σημειώσεις για:
 - Τα ιδιαίτερα γνωρίσματα της προσωπικότητας του καλλιτέχνη ποιητή.
 - Τη σχέση του με το εκάστοτε κοινωνικό και πολιτικό περιβάλλον.
 - Την αυτονομία του καλλιτέχνη.
 - Τα συστατικά στοιχεία της τέχνης του και τα στάδια σμιλέματος της ποιητικής του δημιουργίας.
 - Την αξία της πνευματικής του παρακαταθήκης για τις μελλοντικές γενιές.
 - Την αναγκαιότητα και την προσφορά της τέχνης στη ζωή μας γενικότερα.

Ενδεικτικά, σας προτείνονται οι ακόλουθες ιστοσελίδες:

- [Γιώργος Σεφέρης: Η Τέχνη και η εποχή](#)
- [Δημιουργός και δημιουργικότητα στην ποίηση](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- [Τέχνη και Κριτική](#) ☞ Διαβάστε τα κείμενα: Η λειτουργία της τέχνης και ο ρόλος και η αναγκαιότητα της Τέχνης
- [Τι είναι η ποίηση](#)
- [Τι χρησιμεύει η ποίηση;](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

8^ο Φύλλο Εργασίας – Καλλιτέχνες 2

1. Μεταβείτε στην πλατφόρμα του Ψηφιακού Σχολείου, αναζητήστε στο διαδραστικό βιβλίο μαθητή: Φιλοσοφικός Λόγος (Γ' Γενικού Λυκείου Θεωρητικής Κατεύθυνσης) την [εισαγωγή](#) στην «Πολιτεία» του Πλάτωνα και διαβάστε το κεφ. 9. Τέχνη ελεγχόμενη.

Με βάση τις γνώσεις σας για την τέχνη και το υλικό που αξιοποιούν στα έργα τους οι επικοί και τραγικοί ποιητές και όσα μελετήσατε προηγουμένως, ποια είναι η άποψή σας για την πρόταση του Πλάτωνα;

Συμφωνείτε ότι οι ποιητές πρέπει να υποβάλλουν σε λογοκριτές τα έργα τους; Δικαιολογήστε την απάντησή σας.

2. Γνωρίζετε ιστορικές περιόδους και περιπτώσεις που ασκήθηκε αυστηρή λογοκρισία στην Τέχνη; Γράψτε μερικά συγκεκριμένα παραδείγματα. Ο καλλιτέχνης/ δημιουργός πρέπει κατά τη γνώμη σας να είναι απόλυτα ελεύθερος ή θα πρέπει να υπόκειται σε ορισμένους περιορισμούς; Αιτιολογήστε την άποψή σας.

Μπορείτε να αναζητήσετε βοήθεια με ελεύθερη πλοήγηση στο διαδίκτυο ή επισκεπτόμενοι τις ιστοσελίδες που σας προτείνονται:

- [Ιερά Εξέταση](#)
- [Λογοκρισία στην Ελλάδα](#)
- [Το ραδιοφωνικό μήνυμα του Σεφέρη κατά της χούντας στο Β.Β.Σ](#)

3. Αξιοποιώντας το υλικό που συλλέξατε δημιουργήστε μία παρουσίαση διαφανειών στο PowerPoint.

4. Αναρτήστε την εργασία σας στο ιστολόγιο της τάξης, για να ανταλλάξετε απόψεις με τους συμμαθητές σας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το συγκεκριμένο σενάριο θα μπορούσε να αναδιαμορφωθεί σε μια πιο σύντομη εκδοχή ανάλογα με την εκτίμηση του διδάσκοντος και σε σχέση με τα ενδιαφέροντα και τις δεξιότητες των μαθητών της τάξης του. Συγκεκριμένα, θα μπορούσε να συγχωνεύσει τις δύο πρώτες φάσεις σε μία, αν συγκροτηθούν στην αρχή πέντε ομάδες των τριών ή τεσσάρων μαθητών και αναλάβουν να επεξεργαστούν συγχρόνως τα πέντε Φύλλα Εργασίας. Επίσης, θα μπορούσε να παρακάμψει την πρώτη φάση, αν αξιοποιήσει το λογισμικό [«Αρχαίοι Έλληνες Φιλόσοφοι»](#), το οποίο συνοδεύει το σχολικό βιβλίο για την εξοικείωση των μαθητών με τα βασικά σημεία της Φιλοσοφίας του Πλάτωνα.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Η εφαρμογή του σεναρίου εξελίχτηκε ομαλά, καθώς το τμήμα στο οποίο εφαρμόστηκε είναι ιδιαίτερα εξοικειωμένο τόσο με τις νέες τεχνολογίες όσο και με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο. Διευκόλυνε και το γεγονός ότι η Α΄ Φάση ολοκληρώθηκε σε συνεχόμενο δίωρο και η Β΄ Φάση σε συνεχόμενο τρίωρο. Η Γ΄ Φάση δεν υλοποιήθηκε λόγω πίεσης χρόνου και με το δεδομένο ότι οι μαθητές εμπλέκονται ούτως ή άλλως σε αντίστοιχες δημιουργικές δραστηριότητες μέσα στο σχολικό έτος είτε στο πλαίσιο του μαθήματος της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας (προβλέπεται η δραματοποίηση από τους μαθητές μέρους της «Ελένης» του Ευριπίδη) είτε στο πλαίσιο άλλων μαθημάτων (για παράδειγμα η δημιουργία αφίσας με τη χρήση του εργαλείου [Glogster.edu](#) υλοποιείται στο μάθημα της Γλώσσας)

Κρίθηκε σκόπιμο να προσαρμοστούν τα Φύλλα Εργασίας στο επίπεδο και τις δεξιότητες των μαθητών, με στόχο να διευρυνθούν οι γνώσεις και οι ικανότητές τους. Για αυτό στα Φύλλα Εργασίας έγινε μεγαλύτερη ή μικρότερη ανακατανομή των εργασιών. Για παράδειγμα στη Β΄ Φάση της εργασίας των μαθητών, η ομάδα με τον

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

τίτλο «Κοσμοπολίτες» υποδιαιρέθηκε σε τέσσερις (4) υποομάδες αντί για δύο (2), με αντίστοιχη κατανομή των εργασιών και των αποστολών, προκειμένου οι μαθητές να εργαστούν ομαλότερα και να ολοκληρώσουν την αποστολή τους σε τρεις διδακτικές ώρες. Κρίθηκε ως ιδιαίτερα απαιτητική διαδικασία για τους μαθητές η κριτική ανάγνωση και αποδόμηση των βίντεο, για αυτό άλλωστε και τα δύο βίντεο που υπήρχαν στην ομάδα αυτή μοιράστηκαν σε δύο υποομάδες

Αφαιρέθηκαν ορισμένα προτεινόμενα κείμενα ή ορισμένοι ιστότοποι στους οποίους παρέπεμπε η συντάκτρια του σεναρίου ως ιδιαίτερα απαιτητικοί ή δυσνόητοι για τους μαθητές. Ενδεικτικά παραλείφθηκε α) το κείμενο. Μεταμορφώσεις της Σκέψης, 02. Κλασική Αρχαιότητα, γιατί κρίθηκε δύσκολο, β) το βίντεο Έχει ανάγκη ο Θεός από εισαγγελέα, καθώς εκτιμήθηκε ότι οι μαθητές δεν διέθεταν την κρίση και την ωριμότητα για να το αποδομήσουν ουσιαστικά και γ) Ψηφιακή Βιβλιοθήκη του Περσέα, καθώς οι μαθητές δεν είναι ακόμα εξοικειωμένοι με το περιβάλλον της ψηφιακής βιβλιοθήκης του Περσέα (θα εξοικειωθούν στο άμεσο μέλλον σε διδακτικές ώρες που θα αφιερωθούν σε συγκεκριμένα δραστηριότητα που θα αφορά στη χρήση και αξιοποίηση του περιβάλλοντος του Περσέα από όλους του μαθητές) και ως διαδικασία κρίθηκε ιδιαίτερα απαιτητική για τη στιγμή της εφαρμογής της.

Δεν υπήρχε η δυνατότητα να διατεθεί περισσότερος χρόνος προκειμένου τα μέλη των υποομάδων να ενοποιήσουν τις εργασίες τους. Κατά την παρουσίαση, όμως, των εργασιών στην τάξη, οι υποομάδες παρουσίαζαν η μία μετά την άλλη ανά θεματική ενότητα, κάνοντας την απαραίτητη σύνδεση με τα προηγούμενα.

Πρόκειται για ένα σενάριο ενδιαφέρον και εμπνευσμένο. Ίσως να μπορούσε να χαρακτηριστεί ως απαιτητικό όσον αφορά στις αποστολές ορισμένων ομάδων. Το σημαντικότερο είναι ότι οι μαθητές ενθουσιάστηκαν με τη διαδικασία, θεώρησαν ιδιαίτερα ενδιαφέροντα τα θέματα με τα οποία ασχολήθηκαν και δημιούργησαν αξιόλογες εργασίες.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βακαλούδη, Α. 2003. *Διδάσκοντας και Μαθαίνοντας με τις Νέες Τεχνολογίες. Θεωρία και Πράξη*. Αθήνα: Πατάκης.

Kalantzis, M. & B. Core. 2008. *Νέα Μάθηση. Μετασχηματιστικοί Σχεδιασμοί για την Παιδαγωγική και την Αξιολόγηση*.

<http://neamathisi.com/learning-by-design/> [26/08/2014]

Καραμήτρου, Α. 2012. «Η παιδαγωγική αξία του μύθου μέσα από τον δραματικό εναγκαλισμό του ένθεου και του ευφάνταστου.» *Εισήγηση στη 2^η Επιστημονική και Καλλιτεχνική Διημερίδα «Διαχρονικότητα και Επικαιρότητα του Μύθου – Αρχαιοελληνική Μύθοι και σύγχρονη Πραγματικότητα Στο Θέατρο, τη Λογοτεχνία & το Θεατρικό Παιχνίδι»*

<http://theodoregrammatas.com/2012/07/18/18072012-%CE%B1%CE%B9%CE%BA-%CE%BA%CE%B1%CF%81%CE%B1%CE%BC%CE%AE%CF%84%CF%81%CE%BF%CF%85-%CE%B7-%CF%80%CE%B1%CE%B9%CE%B4%CE%B1%CE%B3%CF%89%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%B1%CE%BE%CE%AF%CE%B1-%CF%84/>[26/08/2014]

Καρρά Μ. *Ζητήματα αισθητικής, ηθικής και πολιτικής στο πλατωνικό έργο*.

<https://www.academia.edu/4397845/> [26/08/2014]

Κουτσογιάννης, Δ. (επιμ.) 2001. *Πληροφορική - Επικοινωνιακή Τεχνολογία και Γλωσσική Αγωγή: Η Διεθνής Εμπειρία*. Πρακτικά ημερίδας Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. «Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης». Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32^{ης} Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ (Ίδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδη), 208-222.

http://ins.web.auth.gr/images/MEG_PLIRI/MEG_32_208_222.pdf [26/08/2014]

Λεοντσίνη, Ν. 2013. *Η κριτική της ποίησης στην Πολιτεία και στον Ίωνα του Πλάτωνα και η απάντηση της Ποιητικής του Αριστοτέλη.* Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία. Καλαμάτα.

http://195.251.38.253:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/254/189_000033.pdf?sequence=1 [26/08/2014]

Λυμπιτσιούνη, Μ. 2011. *Η τέχνη στη σκέψη του Πλάτωνα και του Αριστοτέλη. Οι θεωρίες τους για τη μίμηση.* Μεταπτυχιακή εργασία Α.Π.Θ..

<http://invenio.lib.auth.gr/record/126332/files/GRI-2011-6544> [26/08/2014]

Λυπουρλής, Δ. & Θ. Γ. Μαυρόπουλος (επιμ.) 2006. *Πλάτων. Πολιτεία.* Μτφρ. Θεόδωρος Γ. Μαυρόπουλος. Θεσσαλονίκη: Ζήτρος.

Μανιάτης, Γ. 2005. *Φιλοσοφία και Πολιτεία στον Πλάτωνα: Ο φιλόσοφος – βασιλεύς και η άριστη πολιτεία.* Αθήνα: Έννοια..

Ματσαγγούρας, Η. 2008. *Ομαδοσυνεργατική Διδασκαλία και Μάθηση.* Αθήνα: Γρηγόρης.

Μιχαηλίδης, Κ. 1998. *Πλάτων. Λόγος και Μύθος. Εισαγωγή στην Πλατωνική Φιλοσοφία.* Αθήνα: Παπαδήμας..

Παττακός Σάββας. 2011. *Η μυστική διδασκαλία του Πλάτωνα.* Εκδόσεις: Νέα Ακρόπολη. 3^η Έκδοση βελτιωμένη.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πόλκας, Λ. & Κ. Τουλούμης. 2012. *Μελέτη για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη, και την εφαρμογή σεναρίων και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για τη διδασκαλία της αρχαίας ελληνικής γλώσσας και γραμματείας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση*, 18-22. Θεσσαλονίκη: ΚΕΓ.

http://www.greeklanguage.gr/sites/default/files/digital_school/3.1.3ancient_greek_pol_kas-touloumis_0.pdf [26/08/2014]

Σιδέρης, Α. «Διάλογοι»: *Ζητήματα τέχνης, αισθητικής και ηθικής στον Πλάτωνα*.

https://www.academia.edu/3585246/Art_Aesthetic_and_Moral_Issues_in_Plato_in_Greek [26/08/2014]

Σκουτερόπουλος, Ν. 2002. *Πλάτων, Πολιτεία* Μτφρ. Ν. Μ. Σκουτερόπουλος (επιμέλεια σειράς Β. Κάλφας). Αθήνα: Πόλις..

Χοντολίδου, Ε. 1999. «Εισαγωγή στην έννοια της πολυτροπικότητας». Στο *Γλωσσικός Υπολογιστής 1* (σελ. 115-117).

Ψυχοπαίδης, Κ. 1999. *Ο φιλόσοφος, ο πολιτικός και ο τύραννος : Για την πολιτική σκέψη του Πλάτωνα και του Αριστοτέλη*. Αθήνα.: Πόλις.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ